

Arbejdsgruppen „Få flere med“

I forlængelse af det sidste Hovedsendemandsmøde har vi i arbejdsgruppen beskæftiget os med, hvorfor unge og voksne er aktive i foreninger, og hvad foreningerne kan gøre, for at vinde nye medlemmer samt med at holde nuværende medlemmer i foreningen og målrettet udvikle en høj motivation blandt dem.

Udgangspunkt for vores undersøgelser er de fire brochurer

- De kommer ikke af sig selv
- Unge med i foreningen
- Forældre med i foreningen og
- De kommer ikke af sig selv

udgivet af DGI uddannelsesforum.

Alle fire brochurer fokuserer på motivation til frivilligt arbejde hos forældre og unge.

Hos forældrene er børnenes medlemskab i en forening en hyppigt forekommende anledning til deres frivillige engagement. Forældrene er den gruppe, der hyppigst arbejder frivilligt uden at være medlem af foreningen, hvor de engagerer sig. Det er de 30 til 49-årige forældre med fuldtidsjob, der mest hyppigt laver frivilligt arbejde. Engagementet i frivilligt arbejde er større blandt familier med børn, end familier uden. Ud over det findes der en stor gruppe efterlønnere og pensionister og ikke mindst de unge selv, der yder et frivilligt arbejde i foreningerne.

Deres motivation tager udgangspunkt i forskellige faktorer:

Nødvendighed

De frivillige føler, at deres indsats er nødvendig, og det giver en tilfredsstillende, der motiverer til fortsat at yde en frivillig indsats. Mange forældre motiveres til frivilligt arbejde for at sikre kvalitet i børnenes aktiviteter.

Personlig udvikling

Motivation til frivilligt arbejde kan også være intellektuel: Motivet er personlig udvikling. Det frivillige arbejde er en vej til læring i form af tilegnelse af kompetencer som identitetsskabelse og opbyggelse af selvtillid. Dette kan både være motiveret af ydre omstændigheder som kvalificering til uddannelses- og / eller arbejdsmarkedet og være baseret på et individuelt ønske om udvikling.

Indflydelse

Ønsket om at få indflydelse kan også motivere til frivillighed. Denne motivation kan indeholde alt fra ønsket om indsigt i foreningens drift over medbestemmelse på enkelte elementer til stræben efter at være med til at træffe de rigtige beslutninger. Forældrene har børnenes bedste som en væsentlig motivation for prioritering af tid, derfor kan indflydelse være en vigtig motivationsfaktor for frivilligt engagement.

Samvær

Motiver til frivillighed kan også findes i samvær med andre. Denne sociale motivation har flere nuancer: At være sammen med venner og/eller familie, at udvide vennekredsen og at tilhøre et fællesskab. Mange frivillige er kun frivillige så længe det er sjovt hvilket betyder, at der skal være en balance mellem resultat/sagen og relationen/det at være sammen med andre mennesker, og den værdi der er heri. Samvær som motivation for forældre kan have forskellige former. Frivilligt arbejde i relation til børnenes aktiviteter kan motivere socialt, dels ved at kunne gøre noget sammen som familie, dels ved at give mulighed for at skabe et netværk med andre forældre.

En synlig og aktiv forældrepolitik er vigtig i foreningen. Den skal tage udgangspunkt i de følgende spørgsmål:

- Hvordan kan forældre få indblik i børnenes aktiviteter i foreningen?
- Hvordan er kommunikationen mellem forældre og foreningen?
- Hvilke muligheder er der for, at forældre kan hjælpe med enkelte opgaver?
- Hvordan involveres forældre som ansvarlige for afgrænsede opgaver?
- Hvordan rekrutteres forældre til poster som f.eks. træner eller bestyrelsesmedlem?

Succesen er afhængig af om målgruppen kan se formålet med at deltage, har ressourcer til at deltage, kan se, hvad det fører til og oplever resultater af indsatsen. Jo flere timer man bruger på frivilligt arbejde uden man kan se formålet i det, des større sandsynlighed er der for, at man overvejer at stoppe sit frivillige engagement.

Halvdelen af de voksne, der ikke deltager i frivilligt arbejde, vil gerne yde en frivillig indsats, hvis nogen bad om det. En væsentlig forudsætning for at rekruttere flere frivillige er at spørge. Henvendelsen er en afgørende anledning til at yde en frivillig indsats. For det første siger langt de fleste frivillige, at de udfører frivilligt arbejde, fordi de blev opfordret til det. For det andet giver mange af dem, der ikke udfører frivilligt arbejde, udtryk for, at de gerne ville, hvis de blev spurgt.

Afgørende er at spørge, da flertallet ikke vil henvende sig og tilbyde deres engagement. Forældrenes engagement har en anden karakter som tidligere. Det repræsentative demokrati, hvor medlemmerne vælger en bestyrelse til at disponere til foreningens bedste, er fortsat et vigtigt element i foreningsdemokratiet, men handlingsdemokrati vinder frem. I et handlingsdemokrati træffes beslutningerne af dem, der tager aktivt del i at løse den konkrete opgave.

Anledningen til de voksnes engagement er, som nævnt før, ofte deres børn, hvilket ikke er tilfældet for ret mange af de unge, og især ikke for teenagerne. De unges engagement er i stort omfang et resultat af interesse for en aktivitet eller sag, som de arbejder frivilligt for. De unge er således i større omfang end de voksne interesseret. De unge vælger først og fremmest, hvilken aktivitet de vil bruge deres fritid på – og synes ikke det er afgørende, hvorvidt aktiviteten er organiseret i en forening, kommercielt eller i ungdomsskolen. Unge synes ikke det er afgørende for valg af fritidsaktivitet, hvorvidt aktiviteten foregår i en forening eller hos en anden udbyder. Det er ikke ensbetydende med, at de unge ikke sympatiserer med foreningstanken, men er oftest udtryk for, at de unge ikke kender foreningstraditioner og – værdier. De unge konfronteres med valg, der har afgørende betydning for dem langt ind i fremtiden. Har de endnu ikke truffet valget, eller kender de

ikke konsekvenserne af det valg, de har truffet, kan de have svært ved at forpligtige sig i længere tid. Unge tænder ikke for møder med dagsordenspunkter, der ikke umiddelbart er relevante for dem, heller ikke på lange beslutningsprocesser og slet ikke på "plejer". De tænder derimod på, at der er kort vej fra ide til handling, på at få indflydelse på det, der har betydning for dem, og på at det er muligt at diskutere værdier og traditioner. Unge har respekt for den demokratiske organisering af foreningen, men har muligvis en anden opfattelse end de voksne af, hvordan demokratiet i foreningen bør fungere. Et afgørende udbytte er, at de unge får anerkendelse for deres frivillige indsats – en umiddelbar anerkendelse frem for at skulle vente på anerkendelse for lang tro tjeneste. Lægger de unge mange timer i foreningen og derfor ikke har tid til at kombinere det med et fritidsjob, kan omkostningsgodtgørelse/løn få betydning for omfanget af deres frivillige arbejde. Penge er dog ikke motivation nok i sig selv for de unge, deres engagement i foreningen skal give mening for dem – og gør det det, så vil de unge strække sig langt for at få det til at harmonere med deres travle hverdag.

En synlig og aktiv dialog mellem unge og foreningslederne er uundgåelig og indebærer,

- at have personlig kontakt til de unge
- at være lydhør over for de unges livssituation
- at være imødekommende over for de unges ideer
- at anerkende de unge for deres frivillige indsats

En vigtig forudsætning for at de unge også føler deres indflydelse på foreningen er, at man, som nævnt, afliver "plejer", at man er åben for nye måder at organisere aktiviteter på, at man viser de unge respekt og tillid ved at give dem ansvar og støtte og at man efterspørger, hvilken værdi de unges frivillige indsats har for dem selv.

Hos efterlønnere og pensionister er socialt samvær ofte den største motivationsfaktor. De vil gerne være en del af et socialt fællesskab. Følelsen af at være til nytte og gøre noget for andre betyder også meget for dem. Selv om efterlønnere og pensionister er oppe i årene, skal man dog ikke tage fejl af, at de også gerne vil udvikles og lære nyt og dermed er præget af de samme motivationsfaktorer, som de øvrige målgrupper.

Referatet er baseret på de fire brochurer "De kommer ikke af sig selv", "Unge med i foreningen", "Flere med i foreningen" og "Forældre med i foreningen", udgivet DGI uddannelsesforum. Flere oplysninger under www.dgi.dk/uddannelsesforum.